

Thema: *'wie is bij wie in tel...?'*

Bijbelgedeelten: **Deut. 15: 1 -11; Lukas 21: 1 - 4**

Overdenking

Vandaag is het de landelijke Micha-zondag met aandacht voor het probleem van de armoede.

Als thema is dit jaar gekozen voor: *'Arm raakt rijk, rijk raakt arm'*

Ik heb wat moeite met dat thema. Ik kom daar niet mee uit.

Hoezo raken ze elkaar, of moeten ze elkaar raken?

Hoe zijn we vanmorgen hier bij elkaar: rijk en/of arm?

Voor de aardigheid zou je even een testje kunnen doen:

Weet je precies wat je in je portemonnee hebt? Iemand die heel arm is, zou dat op de munt af weten!

Stel je zou je portemonnee helemaal leeg kieperen in de collecte, zou je er thuis dan wat van merken, laat staan dat je er last van zou hebben?

Hebben we het dan ook over dezelfde armen als waar het in de Bijbel over gaat? In termen van geld en bezit, optellen en aftrekken?

Eigenlijk zijn we, wat dat betreft, hier allemaal rijken in materiële zin., vergeleken met Sulawesi, Afrika, Roemenië, daklozen, enz.

Ja, en dan zou je hier het gevaar lopen om een gesprek met rijken te hebben over de vraag: 'wat kun je doen om armoede de wereld uit te helpen?' (zonder de armen zelf te betrekken bij het gesprek)

Dat kan niet van boven naar beneden besproken worden, en zo gebeurt het wel vaak, met alle gevolgen van dien. Denk maar eens aan 'ontwikkelingshulp' enz.

Effecten als: angst, afgunst, diefstal, het vergroten van de kloof tussen rijk en arm...

Even ordenen:

Armoede en armoede zijn twee!

Leven onder het bestaansminimum staat in het teken van overleven. Het staat buiten kijf dat ieder mens recht heeft op leven! In dat teken staan acties van giro 555, rampen, ziekte en medicijnen. Ook dat wordt genoemd in Deuteronomium 15: *'wees vrijgevig...'*

Maar, in de boodschap van de Bijbel gaat het om meer dan dat!

Wat komt er na de vraag van overleven?

- Wat kan/wil ik doen met mijn leven?
- Met mijn mogelijkheden/beperkingen
- Met mijn geld/verstand/vaardigheden/waardigheid/uiten van gevoelens, enz.

Armoede krijgt dan de betekenis van

- Niet accepteren van je situatie
- Alleen maar bepaald worden bij wat je niet hebt of niet kan zowel door jezelf als door de ander, en niet te vergeten door de samenleving
- Aanjager van jaloezie en begeerte bij het zien van wat de ander wel heeft

Uiteindelijk krijgt het de betekenis van **niet in tel zijn, en afhankelijk van anderen**, klein gehouden worden door de ander (zelfs in het gevoel van bijstand en uitkering)

En daar draait het in het verhaal van God om.

In ons schriftgedeelte wordt gesproken over **het sabbatsjaar**.

Voor mij is het duidelijk, dat het een manier is om je bewust te zijn/worden van de afhankelijkheidsrelaties van en met de ander.

Het gaat niet in de eerste plaats om veel of weinig geld, maar om de **vraag naar structurele afhankelijkheid**.

Kwijtschelding betekent: steeds weer de mogelijkheid om op eigen benen te kunnen staan, losgekoppeld van de afhankelijkheid van de ander.

Een moment van bezinning zowel voor de rijke als voor de arme om de relatie met je naaste weer op basis van gelijkwaardigheid te laten zijn.

Weer in tel zijn bij elkaar. Zien dat je er bent.

Opnieuw de open vraag naar de invulling van je leven.

Je zou het kunnen vergelijken met het genadeverhaal van God, zowel voor de rijke als de arme. Je kunt weer even opnieuw beginnen met de eerste dag van de rest van je leven.

Niet: *'ik zal je wat geven, dan heb jij ook wat, dan kun jij ook wat'*, en aan de andere kant: *'ik wil wel wat hebben, dan heb ik ook wat.'* Of: *'ik heb er net zoveel recht op als jij!'*

Maar: *'ik zie je, en ik vind, dat je op je eigen benen moet/ kunt staan.'*

Met de wederzijdse vraag: wat doe je met je leven, je mogelijkheden en beperkingen. En: wat heb je nodig om op je eigen benen te kunnen staan?

Dat is gelijkwaardigheid!

Zien wat de ander te bieden heeft.

Zien wat je zelf te bieden hebt. Met je leven.

Kom ik bij **het verhaal van de weduwe**

- Niet in tel
- Ook haar bijdrage stelt niets voor: daar kun je geen ramp mee bestrijden!
- Ze stelt niets voor en heeft haast niets te bieden

Tot het moment van bewustwording:

Niet de gift, maar de gever in beeld!

Het verhaal van God overstijgt het armoe/rijkdom-verhaal in het kijken naar degene om wie het gaat. Het 'zien', met ontferming bewogen.

Pas als je kijkt naar de gever en niet meer naar de gift alleen, kan er wat gebeuren.

Iets van haar leven, iets wat voor haar zelf was bestemd, heeft ze gegeven.

- Je ziet het ook wanneer kinderen zich inzetten voor een actie en bereid zijn om dingen en speelgoed van zichzelf te willen geven. Soms tegen het advies van de ouders in.
- Mijn vader vertelde eens het verschil tussen een offer en een collecte: een gezin aan de maaltijd aan tafel. Het kind wilde graag aan de hond wat geven en vroeg of dat mocht. Toen ze van het karbomaatje wat afsneed en aan de hond gaf, zei haar vader: *'je had net zo goed het botje kunnen geven, dat vindt hij ook lekker'*. Toen zei ze: *'dan is het niet echt geven, want het botje bleef toch al over'*
- We lopen het gevaar om dat aspect van het geven kwijt te raken. Je zou het gerust een 'verarming' van het geven kunnen noemen.
- En dan geven we nog wel, maar soms om een schuldgevoel weg te werken, of uit medelijden en zieligheid, maar niet gericht op de (gelijk)waardigheid van de ander.

Luuk heeft het ons ook laten zien, heeft het ons geleerd:

Geduld, aandacht, recht op een eigen geluid, doorzettingsvermogen...

Zo heeft hij zijn leven ingevuld.

Zo hebben jullie als gemeente hem leren zien, gezien, geaccepteerd en ruimte gegeven.
Zo heeft zijn leven betekenis en waarde gekregen en is het gestegen boven de
armoedegrens.

Rijkdom en armoe:

Misschien raken ze elkaar als er een ontmoeting plaats vindt, elkaar in de ogen kijkend en
'zien', met ontferming bewogen, in het samen delen van ons mens-zijn

In tel zijn bij elkaar!

Dat is het verhaal van God!

Amen